

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра соціальної роботи, педагогіки і логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
ЧНУ ім. П. Могили

Ю. В. Котляр

«___» _____ 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Розробник

Сургова С.Ю.

Завідувач кафедри розробника

Савінова Н.В.

Завідувач кафедри спеціальності

Міронова І.С.

Гарант освітньої програми спеціальності

Підберезних І. Є.

Директор ННМІ

Кузнецова О.А.

Декан факультету політичних наук

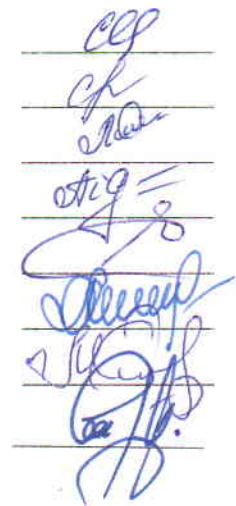
Хмель А.О.

Т.в.о. директора ННІПО

Зуб К.М.

Т.в.о. начальника НМВ

Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Назва дисципліни	Педагогіка вищої школи	
Галузь знань	01 «Освіта/Педагогіка»	
Спеціальність	014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»	
Предметна спеціальність	014.03 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»	
Освітня програма	Історія та громадянська освіта. Правознавство.	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5 курс	
Навчальний рік	2024-2025 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	9	13
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3/90 год	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	15	4
	15	6
	60	80
Відсоток аудиторного навантаження	33%	11%
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	залік	залік

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Сучасна освітня парадигма акцентує увагу на забезпеченні можливості майбутньому викладачу вищої школи стати суб'єктом освітньої діяльності, сформувати потребу в постійному поповненні та оновленні знань, удосконалити вміння та навички, закріпити їх і перетворити в компетенції, розкрити свій творчий потенціал, розвинути механізми саморозвитку, самореалізації, самостійності, сформувати стійкий інтерес до пізнання й освоєння кращих зразків педагогічної діяльності, збагатити власний світогляд і культуру, необхідні для особистісного й професійного становлення. Особливе місце в загальнодержавній системі освіти України посідає підготовка магістрів у закладах вищої освіти до викладацької діяльності, що зумовлює низку актуальних педагогічних завдань, та потребують наукового обґрунтування. Сьогодні, під час підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти предметної спеціальності – 014.03 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)», на перший план висуваються питання формування загальних і фахових компетентностей, бо саме вони дають змогу визначити, чи відповідає той чи той випускник закладу вищої освіти умовам сучасного ринку праці. Це, в свою чергу, суттєво підвищує роль такої навчальної дисципліни, як «Педагогіка вищої школи». Дисципліна «Педагогіка вищої школи» відноситься до обов'язкових компонентів освітньої - професійної програми «Історія та громадянська освіта. Правознавство». Вивчення дисципліни спрямоване на підготовку майбутніх вчителів історії, громадянської освіти та

правознавства, а також викладачів закладів фахової передвищої, вищої освіти до професійно-педагогічної діяльності в закладах середньої і вищої освіти.

Метою дисципліни: підготовка професійно компетентного фахівця з високим рівнем педагогічної грамотності, як важливої складової його професійної культури в питаннях освіти в загальній середній, фахової передвищої, вищої освіти України; формування системи теоретичних знань і практичних умінь щодо організації освітнього процесу в закладах освіти; оволодіння методикою розробки інформаційних і навчально-методичних матеріалів, що призначені забезпечити всі основні етапи освітнього процесу.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів другого рівня вищої освіти з основами науки, історією та дидактикою вищої школи;
- розглянути шляхи розвитку вищої освіти в Україні та за її межами;
- навчити організовувати навчально-виховний процес у вищій школі, з застосуванням сучасних технологій, методів форм, засобів навчання і виховання;
- ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми;
- підготувати до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО;
- ознайомити з основами освітнього менеджменту й моніторингу у закладі вищої освіти;
- долучити до усвідомлення значущості педагогічних інновацій для подальшої модернізації вітчизняної системи освіти.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на формування **компетенцій здобувачів вищої освіти:**

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності спеціальності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК 6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та

дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Компетентності предметних спеціальностей (ПК):

ПК5. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учасника освітнього процесу, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ПК 6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності

ПК7. Прагнення до саморозвитку та самовдосконалення у науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу

ПК 9. Здатність до соціальної комунікації; розуміння та сприйняття принципів толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та вирішувати конфлікти.

2. 3. Очікувані результати навчання

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** щодо:

- загальні основи педагогіки вищої школи;
- основи дидактики і виховної роботи зі студентською молоддю;
- особливості формування педагогічної культури викладача та аспекти його наукової організації праці;
- основні етапи розвитку вищої освіти в Україні;

На основі цих знань у студентів будуть сформовані **уміння**:

- виокремлювати закономірності та принципи процесу навчання у ЗВО;
- добирати потрібні методи і форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі;
- раціонально організовувати самостійну і науково-дослідну роботу студентів;
- використовувати надбання української педагогічної спадщини у сучасній вищій школі.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області

РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможності.

РН7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН8. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

РН8. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

Програмні результати за предметною спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія):

ПРН6. Здійснювати різні види планування освітнього процесу на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу

освіти

ПРН7. Застосовувати для забезпечення суб'єкт-суб'єктного підходу в педагогічній діяльності навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, підтримування їх прагнення до саморозвитку, розкриття їх здібностей і пізнавальних можливостей.

ПРН9. Використовувати безпечне освітнє електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів

ПРН11. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість

ПРН13. Здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.

3. Програма навчальної дисципліни

3.1 Денна форма навчання

№	Теми	Лекції	Семінари	Самостійна робота
1.	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи	2	2	6
2.	Дидактичні основи педагогічного процесу у закладі вищої освіти	2	2	6
3.	Методи і форми організації навчального процесу у закладі вищої освіти	2	2	10
4.	Система забезпечення якості освіти. Контроль результатів навчання	2	2	8
5.	Студент як суб'єкт учбової діяльності	2	2	8
6.	Зарубіжна система вищої педагогічної освіти	2	2	8
7.	Особливості праці викладача у ЗВО	2	2	7
8.	Управління закладом вищої освіти	1	1	8
Всього за курсом		15	15	60

3.2. Заочна форма навчання

№	Теми	Лекції	Семінари	Самостійна робота
1.	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Дидактичні основи педагогічного процесу у закладі вищої освіти	2		20
2.	Методи і форми організації навчального процесу у закладі вищої освіти		2	20
3.	Студент як суб'єкт учбової діяльності		2	20
4.	Особливості праці викладача у ЗВО		2	20
5.	Управління закладом вищої освіти	2		
Всього за курсом		4	6	80

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

4.1.1. План лекцій для денної форми навчання

№	Тема заняття / план
1.	Тема 1. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи 1. Мета і завдання навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи», її місце в професійній підготовці магістрантів. 2. Об'єкт та предмет ПВШ. 3. Категоріальний апарат ПВШ. 4. Зв'язок педагогіки вищої школи із іншими науками. 5. Основні цілі освіти, принципи освіти в Україні, рівні і ступені вищої освіти в Україні. 6. Інноваційні тенденції вищої освіти в інформаційному суспільстві.
2.	Тема 2. Дидактичні основи педагогічного процесу у закладі вищої освіти 1. Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії навчання: знання, навички, уміння, компетентність і компетентності, педагогічний процес, дидактична система, зміст освіти і навчання. 2. Принципи навчання та їх змістова характеристика: науковості, наочності, зв'язок теорії із практикою, систематичності та послідовності, міцності засвоєння знань, свідомості та активності, доступності.
3.	Тема 3. Методи і форми організації навчального процесу у закладі вищої освіти 1. Поняття про методи навчання та їх класифікація. 2. Методика викладання спеціальних дисциплін. 3. Характеристика основних методів навчання у вищій школі. 4. Форми організації навчання та їх методика викладання у вищій школі. 5. Навчальна лекція та методика її викладання у ЗВО.
4.	Тема 4. Система забезпечення якості освіти. Контроль результатів навчання 1. Цілі та завдання контролю якості навчання. 2. Основні фактори, що впливають на якість навчання. 3. Об'єкт і предмет контролю. 4. Вимоги до системи контролю. 5. Види та рівні контролю, їх завдання, цілі та функції. 6. Форми контролю.
5.	Тема 5. Студент як суб'єкт учбової діяльності 1. Поняття про суб'єкта учбової діяльності. 2. Вікова періодизація розвитку особистості. 3. Типові риси психічного складу особистості в період юності. 4. Особистісні утруднення. 5. Міжособистісні конфлікти в студентському віці. 6. Внутрішньо особистісні конфлікти. 7. Нерівномірність розвитку особистості. 8. Динаміка мотивації навчання. 9. Регуляція поведінки в студентському середовищі.
6.	Тема 6. Зарубіжна система вищої педагогічної освіти 1. Глобальні тенденції формування систем вищої освіти європейських країн. 2. Порівняльний аналіз систем вищої освіти у деяких країнах Європи. 3. Розвиток зарубіжної дистанційної освіти. 4. Надання освітніх послуг закладами вищої освіти провідних країн світу.

7.	Тема 7. Особливості праці викладача у ЗВО 1. Особливості педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу. 2. Основні функції та напрями діяльності викладача вищого навчального закладу. 3. Психолого-педагогічна структура діяльності викладача вищого навчального закладу. 4. Вимоги до особистості викладача вищого навчального закладу. 5. Практика впровадження освітніх інновацій в системі професійної підготовки майбутніх фахівців. 6. Інноваційні напрями підготовки майбутніх фахівців у ЗВО.
8	Тема 8. Управління закладом вищої освіти 1. Завдання, напрями діяльності і структура закладу вищої освіти. 2. Принципи, структура управління закладом вищої освіти. 3. Методична робота у вищому навчальному закладі.

4.1.2. План лекцій для заочної форми навчання

Тема заняття / план
Тема 1. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Дидактичні основи педагогічного процесу у закладі вищої освіти 1. Мета і завдання навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи», її місце в професійній підготовці магістрантів. Об'єкт та предмет ПВШ. 2. Категоріальний апарат ПВШ. 3. Інноваційні тенденції вищої освіти в інформаційному суспільстві. 4. Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії навчання. 5. Принципи навчання та їх змістова характеристика.

4.1.3. План семінарських занять денна форма

Тема заняття / план
Тема 1. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи 1. Охарактеризувати мету та завдання педагогіки вищої школи. 2. Визначити роль і місце педагогіки вищої школи у професійній підготовці магістрантів. 3. Характеристика об'єкта та предмета ПВШ. 4. Проаналізувати категоріальний апарат ПВШ. 5. Визначити зв'язок ПВШ із іншими науками. 6. Поняття про освіту та її цілі.
Тема 2. Дидактичні основи педагогічного процесу у закладі вищої освіти 1. В чому полягає сутність та взаємозв'язок основних понять теорії навчання: знання, навички, уміння, компетентність і компетентності, педагогічний процес, дидактична система, зміст освіти і навчання. 2. Охарактеризуйте принципи навчання та дайте змістовну характеристику: науковості, наочності, зв'язок теорії із практикою, систематичності та послідовності, міцності засвоєння знань, свідомості та активності, доступності.
Тема 3. Методи і форми організації навчального процесу у закладі вищої освіти 1. Охарактеризуйте поняття про методи навчання та їх класифікація. 2. Суть методики викладання спеціальних дисциплін. 3. Характеристика основних методів навчання у вищій школі. 4. Словесні методи навчання. 5. Наочні методи навчання. 6. Практичні методи навчання.

7. Логічні методи навчання. 8. Ігровий метод. 9. Імітаційний метод. 10. Методи контролю і самоконтролю. 11. Проаналізуйте форми організації навчання та їх методику викладання у вищій школі. 12. Охарактеризуйте навчальну лекцію та методику її викладання у ЗВО.
Тема 4. Система забезпечення якості освіти. Контроль результатів навчання 1. Визначити цілі та завдання контролю якості навчання. 2. Проаналізуйте основні фактори, що впливають на якість навчання. 3. Охарактеризуйте об'єкт і предмет контролю. 4. Які існують вимоги до системи контролю у ЗВО. 5. Дайте характеристику видів та рівнів контролю, їх завдання, цілі та функції. 6. Охарактеризуйте форми контролю у ЗВО.
Тема 5. Студент як суб'єкт учбової діяльності 1. Визначення поняття про суб'єкт учбової діяльності. 2. Охарактеризуйте вікову періодизацію розвитку особистості. 3. Проаналізуйте типові риси психічного складу особистості в період юності. 4. Розкрийте особистісні утруднення в цей віковий період. 5. Охарактеризуйте міжособистісні конфлікти в студентському віці. 6. Охарактеризуйте внутрішньо особистісні конфлікти. 7. Як в цей період проявляється нерівномірність розвитку особистості. 8. В чому полягає динаміка мотивації навчання. 9. Як відбувається регуляція поведінки в студентському середовищі.
Тема 6. Зарубіжна система вищої педагогічної освіти 1. Охарактеризуйте глобальні тенденції формування систем вищої освіти європейських країн. 2. Зробіть порівняльний аналіз систем вищої освіти у деяких країнах Європи. 3. Охарактеризуйте розвиток зарубіжної дистанційної освіти. 4. Проаналізуйте надання освітніх послуг закладами вищої освіти провідних країн світу.
Тема 7. Особливості праці викладача у ЗВО 1. Визначте особливості педагогічної діяльності викладача ЗВО. 2. Охарактеризуйте основні функції та напрями діяльності викладача ЗВО. 3. Проаналізуйте психолого-педагогічну структуру діяльності викладача ЗВО. 4. Вимоги до особистості викладача вищого навчального закладу. 5. Складіть психолого-педагогічний портрет сучасного викладача.
Тема 8. Особливості праці викладача у ЗВО 1. Визначте особливості педагогічної діяльності викладача ЗВО. 2. Охарактеризуйте основні функції та напрями діяльності викладача ЗВО. 3. Проаналізуйте психолого-педагогічну структуру діяльності викладача ЗВО. 4. Вимоги до особистості викладача вищого навчального закладу. 5. Складіть психолого-педагогічний портрет сучасного викладача.
Тема 8. Управління закладом вищої освіти 1. Проаналізуйте завдання, напрями діяльності, структуру закладу вищої освіти. 2. Визначити принципи, структуру управління закладом вищої освіти. 3. Охарактеризуйте методичну роботу у закладі вищої освіти.

4.1.4. План семінарських занять заочна форма

Тема 1. Методи і форми організації навчального процесу у закладі вищої освіти 1. Поняття про методи навчання та їх класифікація. 2. Методика викладання спеціальних дисциплін. 3. Характеристика основних методів навчання у вищій школі.

4. Форми організації навчання та їх методика викладання у вищій школі
5. Навчальна лекція та методика її викладання у ЗВО.
Тема 2. Студент як суб'єкт учбової діяльності 1. Поняття про суб'єкта учбової діяльності. 2. Вікова періодизація розвитку особистості. 3. Типові риси психічного складу особистості в період юності. 4. Особистісні утруднення. 5. Міжособистісні конфлікти в студентському віці. 6. Внутрішньо особистісні конфлікти. 7. Нерівномірність розвитку особистості. 8. Динаміка мотивації навчання. 9. Регуляція поведінки в студентському середовищі.
Тема 3. Особливості праці викладача у ЗВО 1. Визначте особливості педагогічної діяльності викладача ЗВО. 2. Охарактеризуйте основні функції та напрями діяльності викладача ЗВО. 3. Проаналізуйте психолого-педагогічну структуру діяльності викладача ЗВО. 4. Вимоги до особистості викладача вищого навчального закладу. 5. Складіть психолого-педагогічний портрет сучасного викладача.

5. Завдання для самостійної роботи

5.1.1 Завдання для самостійної роботи денна форма

Під час вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» студенти отримують бали за такі види робіт:

1. Відповіді на семінарських заняттях.
2. Підготовка аналітичної роботи.
3. Самостійна робота .
4. ІДЗ

Підготовка до семінарських занять. Всього для студентів *денної форми*, навчальним планом передбачено 15 семінарських занять. Відповідь на кожному семінарі оцінюється від 0 до 5 балів.

5.1.2. Підготовка аналітичної роботи. Студенти готують на одну із тем запропонованих викладачем. Робота здається в письмовій вигляді та потребує публічного представлення. Тривалість захисту роботи до 15 хв., де 10 хв. відводиться на презентацію та 5хв. на можливі запитання після неї.

Критерії оцінювання аналітичної роботи:

- Відповідність вимогам письмового оформлення –5 б.
- Цікавий виклад теми для аудиторії – 10 б.
- Логічність і послідовність викладення матеріалу – 5 б.

Всього: 20 балів.

Теми аналітичних робіт

1. Шляхи підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі.
2. Активізація пізнавальної діяльності як проблема та головне завдання вузівської педагогіки.
3. Порівняльний аналіз рейтингових систем оцінки рівнів підготовки студентів.
4. Психолого-педагогічні особливості використання технічних засобів навчання.
6. Шляхи підвищення активності студентів у навчанні.
7. Психолого-педагогічні проблеми спілкування викладача та студентів.
8. Аналіз освітніх послуг закладів вищої освіти провідних країн світу.

9. Педагогіка співробітництва – основа гуманізації навчально-виховного процесу вищої школи.
10. Методи розвитку критичного мислення студентів.
11. Дидактичні основи дистанційної технології навчання.
12. Використання принципів конфліктології у взаємодії педагога зі студентами.
13. Проблеми та методи формування навчальної мотивації у студентів.
14. Шляхи розвитку творчої самостійності студентів.
15. Проблеми формування дослідницьких компетенцій студентів.
16. Студентське самоврядування, як фактор підвищення якості освіти.
17. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.
18. Якість вищої освіти: проблеми оцінювання та моніторингу.
19. Психологічні особливості розуміння викладачем особистості студента.
20. Принцип науковості – важливіший дидактичний принцип у вищій школі.
21. Проблеми формування дослідницьких компетенцій студентів.
22. Завдання та проблеми європейської інтеграції вищої освіти України.
23. Дидактичні принципи і правила технології "навчання що розвиває" у вищій школі.
24. Викладач-куратор у сучасному навчально-виховному процесі..
25. Основні цілі, завдання та принципи педагогічного контролю.
26. Проблеми якості вищої освіти та шляхи їх вирішення.
27. Засоби ІТ в організації навчального процесу у ЗВО.
28. Міжнародна діяльність університету, як фактор підвищення якості освіти.
29. Глобалізація і проблеми розвитку освіти.
30. Основні принципи створення інноваційного закладу вищої освіти.

Вимоги до написання аналітичної роботи

Аналітична робота повинна представляти собою самостійне дослідження і включати: обґрунтування вибору теми та її актуальність; аналіз літератури з обраної теми; виклад суті питання; теоретичне узагальнення і науково обґрунтовані висновки; список використаної літератури. Стиль викладення матеріалу має бути науково-діловим.

Структура роботи містить такі елементи: титульна сторінка, план, вступ (мають бути обґрунтовані актуальність та практичне значення обраної теми, визначені мета та завдання роботи); основна частина (розділи, пункти, підпункти) розкривається тема шляхом висвітлення основних питань); висновки (необхідно сформулювати: а) науково-теоретичні та практичні підсумки проведеного аналізу за проблематикою; б) вони мають логічно пов'язуватися із змістом викладеного матеріалу); список літератури (містить використані джерела та публікації), при необхідності – додатки.

Аналітичну роботу набирають на комп'ютері в текстовому редакторі «WORD» (шрифт 14, «Times New Roman», інтервал 1,5). Поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 15 мм. Її роздруковують на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210X297 мм). Обсяг роботи до 15 сторінок.

5.1.3. Самостійна робота (конспект)

Ключові вимоги:

- 1) проаналізувати завдання, подумати над його дидактичними цілями й основними проблемами, які винесені на обговорення;
- 2) опрацювати рекомендовану навчальну, наукову та методичну літературу;
- 3) намагатися сформулювати власну думку з кожного питання й обґрунтувати свої міркування оформивши план;
- 4) скласти розгорнутий план-конспект

Параметри конспекту мають бути такі: шрифт – Times New Roman, кегль 14,

міжрядковий інтервал – 1,5, відступ першого рядка абзацу – 1,25 см. Між абзацами не повинно бути відступів. Поля: ліве – 3 см, праве – 1 см, верхнє і нижнє – по 2 см. Усі сторінки конспекту нумерують наскрізно, починаючи з титульної сторінки, на якій номери не ставлять. Обсяг 3-4 сторінки.

1. Підготуйте виступ, доповідь, з актуальної теми дисципліни.
2. Напишіть тези, статтю, есе.
3. Візьміть участь у науково-практичній конференції з проблем вищої школи.
4. Розробіть схему структури системи вищої освіти України.
5. Створіть інформаційний проект розвитку вищої освіти в одній із провідних країн світу
6. Складіть порівняльну таблицю особливостей розвитку вищої освіти у Великобританії, Франції, Німеччині.
7. Проаналізуйте навчальний план, навчальну програму, навчальний підручник чи навчальний посібник зі свого фаху акцентуючи увагу на дидактичних можливостях формування інтегративної компетентності фахівця.
9. Порівняти структуру навчальної програми та робочої навчальної програми дисципліни (за предметними спеціалізаціями).
10. Скласти структурно-логічну схему на вибір за завданнями (у вигляді презентації в програмі Power Point за темою (завдання може бути виконано у мікрогрупах): сутність теорії модульного навчання; сутність теорії проблемного навчання.
16. Розробіть проект дидактичної гри з курсу «Педагогіка вищої школи» або з дисципліни за предметними спеціалізаціями.
17. Підготуйте сценарій виховного заходу (диспуту, зустрічі-діалогу, тренінгу, гри тощо) для студентів 1-2 курсів на актуальну виховну тему.
18. Запропонуйте проблемні питання для дискусії на тему «Академічна доброчесність» для студентів 4 курсу
19. Розробіть план виховної роботи куратора студентської групи першого курсу на місяць, ураховуючи подані вище принципи патріотичного виховання, розвиток студентське самоврядування.
20. Напишіть есе «Викладач ЧНУ ім. П. Могили 21 століття» .

5.1.4. Творчий проект (денна, заочна форма навчання)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ захистом навчального проекту. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Педагогіка вищої школи» – це вид науково-практичної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, висвітлює рівень опанування знаннями з педагогіки та практичними вміннями аналізувати досліджувану проблему, відображає певний рівень навчальної компетентності студента - магістра.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально - пізнавальної діяльності.

Вид ІНДЗ – творчий проект у вигляді презентації на тему: «Університет майбутнього», «Система забезпечення якості вищої освіти», «Сучасні освітні технології навчання», «Проблеми середньої і вищої освіти в Україні».

Вимоги до ІНДЗ (творчий проект)

- 1) студент обирає одну з запропонованих тем;
- 2) використовується програма Microsoft Office Power Point. Мультимедійна презентація – це програма, яка може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, діаграми та

графіки, слайд-шоу, звукове оформлення і дикторський супровід, відеофрагменти й анімацію, тривимірну графіку.

3) Інформаційні слайди містять таку інформацію: - тема;- план; - мета, завдання; - основна частина; кінцевий освітній продукт - література, інтернет-ресурси; - діаграми, графіки, таблиці; - висновки; - інші необхідні текстові матеріали.

3) захист триває до 10 хв.

Завдання для самостійної роботи (заочна форма навчання)

5.1.5 Завдання для самостійної роботи заочна форма

Під час вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» студенти отримують бали за такі види робіт:

1. Відповіді на семінарських заняттях.
2. Підготовка контрольної роботи.
3. ІДЗ

Підготовка до семінарських занять. Всього для студентів *денної форми*, навчальним планом передбачено 3 семінарських занять. Відповідь на кожному семінарі оцінюється від 0 до 5 балів, в результаті протягом семестру, студент має змогу отримати **15 балів**

Контрольна робота

Контрольна робота повинна відображати окремі теоретико-практичні проблеми з відповідної дисципліни і виконуватися студентом після вибору ним варіанту. Виходячи зі специфічних особливостей навчальних дисциплін, контрольна робота виконується у формі контрольного завдання. Контрольна робота у формі завдання з відповідної навчальної дисципліни є логічно сформульованим і поставленим в проблемному плані конкретним науковим завданням, що виражається в пошуку можливих варіантів і шляхів його розв'язання.

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є важливою складовою навчального процесу. Контрольну роботу студенти заочної форми навчання виконують згідно з навчальним планом.

Студент одержує завдання під час настановної сесії. Якщо він пропустив сесію з поважних причин, то особисто звертається за завданнями на відповідні кафедри згідно до графіка навчального процесу. Контрольна робота виконується студентами самостійно. Вона повинна бути викладена логічно та технічно правильно оформлена. Робота пишеться чітким і розбірливим почерком, допускається також друкований її варіант. На кожній сторінці повинні бути залишені поля, а сторінки, крім того, мають бути пронумеровані. Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати а у формі контрольного завдання - 10-12 сторінок. В кінці роботи вміщується список використаних літературних джерел.

Критерії оцінювання роботи:

Абсолютна самостійність виконання завдання – 10 б.

Логічність і послідовність викладення матеріалу – 10 б.

Відповідність вимогам щодо оформлення – 5 б.

Наявність власних висновків та рекомендацій – 5 б.

Всього: 30 б.

Варіант №1

1. Проаналізуйте структуру вищих навчальних закладів у системі освіти України.
2. Поясніть сутність і взаємозв'язок понять освітні технології, педагогічні технології та навчальні технології.

3. Охарактеризуйте завдання педагогіки вищої школи.

Варіант №2

1. Охарактеризуйте освітньо-кваліфікаційні рівні, за якими ЗВО здійснюють підготовку фахівців.

2. Поясніть сутність поняття «педагогічне дослідження».

3. Визначите сутність підготовки магістрантів до наукової діяльності

Варіант №3

1. Обґрунтуйте предмет педагогіки вищої школи.

2. Охарактеризуйте особливості розвитку студентської молоді у навчально-виховному процесі вищої школи.

3. Проаналізуйте інноваційні технології навчання у вищій школі.

Варіант №4

1. Охарактеризуйте організаційно-педагогічні основи діяльності ЗВО за Законом України «Про вищу освіту».

2. Обґрунтуйте особливості адаптації студентів до навчально-виховного процесу у вищій школі.

3. Проаналізуйте методи навчання у ЗВО.

Варіант №5

1. Обґрунтуйте підходи до організації навчального процесу у вищій школі, його структуру.

2. Охарактеризуйте принципи навчання у вищій школі.

3. У чому сутність формування у студентів наукових понять та знань.

Варіант №6

1. У чому сутність організації самостійної роботи студентів. Аналіз різних варіантів її здійснення.

2. Охарактеризуйте особливості, моделі, структуру змісту вищої освіти.

3. Обґрунтуйте соціально-економічні і педагогічні засади реформування вищої школи.

Варіант №7

1. Обґрунтуйте особливості побудови навчальних планів та програм.

2. Охарактеризуйте сучасні технології навчання у вищій школі.

3. Дидактична система, характеристика її компонентів.

Варіант №8

1. Охарактеризуйте педагогіку співробітництва у вищій школі.

2. Обґрунтуйте сутність та особливості розвивального навчання студентів.

3. У чому сутність застосування активних методів навчання у вищій школі?

Варіант №9

1. Охарактеризуйте систему вищої освіти провідних країн світу (США, Великобританія, Франція).

2. Проаналізуйте вимоги та рекомендації щодо проведення лекцій у вищій школі.

3. Обґрунтуйте особливості, методи та прийоми виховного впливу викладача вищої школи на діяльність студентів.

Варіант №10

1. Проаналізуйте структуру, типи лекції, критерії оцінки її ефективності.

2. Розвиток творчого мислення студентів в процесі навчання.

3. Охарактеризуйте професійну діяльність викладача вузу і проблеми педагогічної майстерності.

Варіант №11

1. Обґрунтуйте особливості та умови ефективно організації самостійної роботи студентів.

2. Охарактеризуйте систему контролю в навчальному процесі вищої школи.

3. У чому сутність педагогічної етики викладача вищої школи.

Варіант №12

1. У чому сутність етапів педагогічного дослідження

2. Охарактеризуйте особливості педагогічних конфліктів у вищому закладі освіти та шляхи їх розв'язання.

3. Обґрунтуйте умови роль та функції куратора академічної студентської групи.

Варіант №13

1. У чому сутність підготовки магістрантів до педагогічної діяльності

2. Охарактеризуйте технологію проблемного навчання у ЗВО.

3. Визначити принципи, структуру управління закладом вищої освіти.

5.2.1. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес при викладанні дисципліни «Педагогіка вищої школи» повністю забезпечується.

I. Технічні засоби навчання: ноутбук; проєктор; інтерактивна дошка.

II. Програмне забезпечення: Power Point, Microsoft Excel, SPSS, платформа дистанційного навчання Moodle.

6. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у відповідності з навчальним планом у формі заліку. Залік з даної дисципліни має на меті перевірку знань студентів з теорії і виявлення навичок застосування отриманих знань під час вирішенні практичних завдань, а також навичок самостійної роботи з навчальною і науковою літературою. Залік проходить за білетами в усній формі.

Питання до заліку

1. Розкрийте предмет, об'єкт та категорії педагогіки вищої школи.
2. Поясніть місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук.
3. Розкрийте зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
4. Розкрийте методологію науково-педагогічного дослідження.
5. Розкрийте особливості педагогічного процесу вищої школи.
6. Назвіть та охарактеризуйте основні структурні компоненти педагогічного процесу як системи, завдання, функції, закономірності та принципи.
7. Охарактеризуйте викладача як суб'єкта педагогічного процесу вищої школи. Специфіка його діяльності.
8. Предмет і основні категорії дидактики вищої школи.
9. Дидактичні закономірності і принципи навчання у ЗВО.
10. Охарактеризуйте викладання та учіння як діяльність суб'єктів педагогічного процесу вищої школи.
11. Розкрийте поняття змісту освіти у вищій школі: ступеневість вищої освіти, нормативні документи, що визначають зміст освіти.
12. Охарактеризуйте методи навчання у ЗВО: класифікація методів навчання, традиційні, активні та інтерактивні методи навчання.
13. Розкрийте дидактичні функції традиційних та інноваційних форм і засобів навчання.
14. Розкрийте сутність поняття «форми організації навчання». Проаналізуйте розвиток і становлення організаційних форм навчання у вищій школі.
15. Охарактеризуйте лекцію як метод та провідну форма організації навчального процесу у ЗВО.
16. Різновиди сучасних лекцій, їх характеристика і структура. Методика організації і проведення різних видів лекцій: традиційні та нетрадиційні.
17. Проаналізуйте різні види семінарських занять та їх можливості у реалізації завдань підготовки майбутнього фахівця.
18. Розкрийте алгоритм підготовки викладача та студента до семінарського заняття.

19. Поясніть технологію і методику організації та проведення просемінарів, спецсемінарів, факультативів.
20. Охарактеризуйте педагогічні умови ефективної організації самостійної роботи студентів.
21. Роль навчальної та виробничої практики у фаховій підготовці студентів.
22. Розкрийте сутність поняття, функції, компоненти та види контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів. Розкрийте можливості різних форм контролю знань студентів.
23. Охарактеризуйте методи педагогічного оцінювання й моніторингу академічних досягнень студентів.
24. Розкрийте технологію рейтингової системи перевірки та оцінки знань, умінь і навичок студентів.
25. Розкрийте зміст провідних фахових компетентностей сучасного викладача вищої школи, методи моніторингу якості його професійної діяльності.
26. Охарактеризуйте особливості розвитку вищої освіти України як складової світового і європейського науково-освітнього простору.
27. Розкрийте особливості системи і структури вищої освіти в Україні, перспективи її приєднання до міжнародних та європейських стандартів і вимог.
28. Охарактеризуйте специфіку науково-методичного забезпечення навчального процесу у закладі вищої освіти з огляду на ліцензійні та акредитаційні вимоги.
29. Розкрийте критерії оцінювання і способи моніторингу якості вищої освіти, зокрема освітньо-професійних програм.
30. Охарактеризуйте сучасні педагогічні парадигми вищої освіти.
31. Сучасні технології навчання у вищій школі.
32. Педагогіка співробітництва та особистісно-орієнтована педагогіка у вищій школі.
33. Лекція – одна з провідних форм навчання у вищій школі.
34. Види лекцій (класична, інтерактивна), їх структура, вимоги до проведення лекційних занять у порівнянні поглядів відомих учених-педагогів.
35. Семінарське, практичне, лабораторне заняття.
36. Сутність та особливості розвивального навчання студентів.
37. Застосування активних методів навчання у вищій школі.
38. Структура лекції, її типи, критерії оцінки її ефективності.
39. Типи семінарських та практичних занять, критерії аналізу їхньої організації.
40. Особливості та умови ефективної організації самостійної роботи студентів.
41. Система контролю в навчальному процесі вищої школи.
42. Види і форми організації перевірки студентів.
43. Форми контролю якості знань, умінь, навичок студентів
44. Кредитно-модульна система оцінювання студентів у вищій школі.
45. Умови та шляхи формування студентської команди, спільноти.
46. Особливості, методи та прийоми виховного впливу викладача вищої школи на поведінку, діяльність студентів.
47. Застосування методів науково-педагогічного дослідження у вищій школі.
48. Форми організації навчання у вищому навчальному закладі.
49. Впровадження сучасних технологій навчання на заняттях у вищій школі.
50. Сучасні проблеми, шляхи і засоби виховання студентської молоді.
51. Психолого-педагогічні особливості студентів як суб'єктів навчання і виховання.
52. Характеристики сучасних педагогічних технологій.
53. Роль викладача вищої школи в нормальній якісній підготовці майбутніх фахівців певної спеціальності.
54. Функції викладача. Права та обов'язки викладача.
55. Особливості розвитку студентської молоді, врахування їх у навчально-виховному процесі вищої школи.

56. Особливості адаптації студентів до навчально-виховного процесу у вищій школі.
57. Організаційно-педагогічні основи діяльності вищого навчального закладу за Законом України “Про вищу освіту”.
58. Підходи до відбору змісту навчального курсу у вищій школі.
59. Особливості побудови навчальних планів та програм.
60. Шляхи формування позитивного ставлення студентів до навчальної інформації.

Зразок «нульового» варіанту залікового білету
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти – другій (магістерський)

Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність: 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Навчальна дисципліна – «Педагогіка вищої школи»

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Розкрити предмет та завдання педагогіки вищої школи (10 балів).
2. Охарактеризуйте викладача як суб'єкта педагогічного процесу вищої школи, специфіку його діяльності (10 балів).
3. Сформулюйте основні принципи управління системою вищої освіти (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки. Протокол №_ від «__» серпня 20__ року

Завідувач кафедри, професор
Упорядник, доцент кафедри

Савінова Н.В.
Сургова С. Ю.

7. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на іспиті згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Педагогіка вищої школи» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

7.1.1. Денна форма навчання

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Поточні опитування на семінарських заняттях (передбачено 2 відповідей)	2x5=10	Протягом семестру
2.	Аналітична робота	20	Протягом семестру
3.	Самостійна робота	10	Протягом семестру
4.	Творчий проект	30	Протягом семестру
5.	Залік (макс. бал)	30	Екз. сесія
	Разом (макс. бал)	100	

7.1.2. Заочна форма навчання

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Поточні опитування на семінарських заняттях (передбачено 2 відповідей)	2x5=10	Протягом семестру
2.	Контрольна робота	30	Протягом семестру
3.	Творчий проект	30	Протягом семестру
4.	Залік (макс. бал)	30	Протягом семестру
	Разом (макс. бал)	100	Екз. сесія

7. Критерії оцінювання результатів навчання (для денної і заочної форм навчання)

7.1 Опитування на семінарських заняття

Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 5 балів.

Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 5 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями і вміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена; мова виразна.

Оцінка 4 балів ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності; мова зрозуміла.

Оцінка 3 бали ставиться в тому випадку, коли:

- студент користується лише окремими знаннями й вміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка, мова спрощена;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання вміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

7.2. Підготовка аналітичної роботи

Перелік тем подано у пункті 5.1.2. Робота повинна бути завантажена у систему Moodle до її презентації. Роботи подаються на перевірку в письмовому вигляді та передбачають публічний захист. Тривалість захисту робіт до 10 хв., де 5 хв. відводиться на презентацію та 5хв. на можливі запитання після неї.

Письмові роботи виконують на комп'ютері, оформлюють в текстовому редакторі «WORD» (шрифт 14, «Times New Roman», інтервал 1,5). Поля: верхнє – 2,0 мм, нижнє – 2,0 мм, ліве – 2,5 мм, праве – 1,5 мм. Роботу роздруковують на принтері з одного боку аркуша паперу формату А4 (210X297 мм). Обсяг роботи складає: 10-15 сторінок.

Критеріями оцінювання доповіді виступають:

- усна презентація доповіді на семінарському занятті.
- критерії аналогічні критеріям опитування на групових заняттях (50%);
- повнота відповідей на питання поставленні після презентації доповіді (50% оцінки).

7.3. Підготовка самостійної роботи

Перелік завдань для самостійних робіт подано у пункті 5.1.3. Самостійна робота повинна бути завантажена у систему Moodle. Критеріями оцінювання виступають:

- 1) повнота розкриття завдання (50%, 4 балів);
- 2) опора на першоджерела відповідно до теми роботи (30%, 3 балів);
- 3) дотримання вимог до структури роботи та технічного оформлення (20%, 3 бали).

7.5. Творчий проєкт(денна, заочна форма навчання)

Індивідуальна навчально-дослідна робота, її мета та від, описані у пункті 5.1.4.

Критерії оцінювання роботи

1. Креативність плану(ідеї) мультимедійної презентації . (5)
2. Логіка викладу фактів, ідей, результатів творчого пошуку. (10)
3. Наявність обґрунтованої власної позиції, пропозицій щодо розв'язання проблем корекційної освіти, визначення перспектив удосконалення корекційно- розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. (10)
4. Оригінальність представлених матеріалів в аспекті методичного наповнення. (5)

7.6. Контрольна робота(заочна форма навчання)

Критерії оцінювання роботи:

- Абсолютна самостійність виконання завдання – 10 б.
- Логічність і послідовність викладення матеріалу – 10 б.
- Відповідність вимогам щодо оформлення – 5 б.
- Наявність власних висновків та рекомендацій – 5 б.

Всього: 30 б.

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / І В Зайченко. 3-є видання. К. : Ліра-К, 2020. 512 с.
3. Лисогор Л., Берендєєв С., Косенчук Ю. Сучасні підходи і технології Нової Української школи: компетентнісно орієнтовані завдання як засіб формування ключових компетентностей. Вип. 2: Навчально-методичний посібник, Київ, 2023. 145 с.
4. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с
5. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.-метод. посібник для самостійної роботи студентів/ Автор-упорядник В.І. Староста. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 68 с.
6. Пригодій Т. М. Формування ключових компетентностей здобувачів освіти на основі впровадження педагогіки партнерства, методичні рекомендації, ЧОППО імені К. Д. Ушинського, 2023. 47 с.
7. Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. Е. Луначека, Н. О. Ткачової; кол. авт. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с. (PDF) *Педагогіка вищої школи 2024*. Available from: https://www.researchgate.net/publication/385878846_Pedagogika_visoi_skoli_2024 [accessed Mar 21 2025].

Додаткова:

1. Заячківська Н. М. Формування готовності викладачів закладів вищої освіти до використання сучасних освітніх технологій у професійній діяльності. *Нова педагогічна думка*. 2020. № 3 (103). С. 36-40.
2. Михайлюк, В. (2022). Сучасні технології у викладанні історії в школі: теоретичні засади студентської педагогічної практики. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 1(3), p. 120–130. <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20220103.12>
4. Стрельніков, М. В. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-vukraini-02-10-2020.pdf>.
5. Сургова С. Ю. Виховна система В.О. Сухомлинського як основа формування моральних якостей майбутніх фахівців //36. наук. пр./ МНУ ім. В. О. Сухомлинського. Миколаїв : вид-во Миколаївського нац. ун-ту ім. В. О. Сухомлинського, 2018. Вип. 3 (62 С. 159-165.
6. Сургова С.Ю. Громадянська активність студентської молоді як основа формування громадянського суспільства // Міжнародна науково-практична конференція «Впровадження європейських соціальних стандартів в Україні» в рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Ольвійський форум-2019: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі», 2019 р. (м. Миколаїв, Україна). С. 26-29
7. Сургова С.Ю. Студентська молодь-рушійна сила сучасного українського суспільства // Ольвійський форум – 2020 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі : XIII міжнар. наук.-практ. конф. 6-10 черв. 2020 р., м. Миколаїв : програма і тези : II міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених «Залучення патріотично активної молоді до розвитку громадянського суспільства як чинник соціальної безпеки України» / Чорном. нац. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. С. 53-56.
8. Сургова С.Ю. Роль соціального педагога у профілактиці агресивності підлітків у ЗСО //Всеукраїнська науково-методична конференція «Могилянські читання – 2023: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти». (м. Миколаїв, 6-10 листопада 2023 року). С. 625-627

9. Сургова С.Ю. Файчук О.Л. Політична свідомість студентської молоді як складова процесу формування їх громадянської активності // Участь молоді у розвитку громадянського суспільства в Україні: колект. моногр. / під заг. ред. проф. Ю. В. Палагнюк, доц. О.Л. Файчук /С. 179-198. Миколаїв : Іліон, 2021. 338с.

10. Сургова С.Ю. Дослідження сучасних тенденцій впровадження інституту наставництва в Україні // Ввічливість. Вип. 5, 2022. С. 82-88.

13. Сургова С.Ю. Основи інклюзії : метод. вказівки / С.Ю.Сургова, Д.В. Сай. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 24с. (Методична серія ; Вип. 324).

14. Черевичний Г. С. (2024). Swot-аналіз професійної підготовки майбутніх учителів історії в університетах України. Імідж сучасного педагога, 2(215). С. 88–95. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-88-95](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-88-95)

15. Черевичний Г. (2024). Проектування змісту професійної підготовки майбутніх учителів історії в умовах цифровізації університету. Forum-SOIS, 2024: Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя : зб. матеріалів (наук. праць, тез доповідей) 6-го Міжнар. наук.-практ. WEB-форуму / за наук. ред.: М. Л. Ростоки, Т. С. Бондаренко, Г. С. Черевичного; упоряд. М. Л. Ростока; літ. ред. Ю. А. Кравченко, Н. М. Василенко, бібліогр. ред. О. В. Углова] ; НАПН України, ДНПБ України, УПА, КНУ ім. Тараса Шевченка. Вінниця: Нілан-ЛТД, (5), с. 102–105. [389 с.]. <https://doi.org/10.33407/lib.NAES.740977>

16. B.S. Haug, S.M. Mork. Taking 21st century skills from vision to classroom: what teachers highlight as supportive professional development in the light of new demands from educational reforms Teach. Teach. Educ., 100 (2021). Article 103286, [10.1016/j.tate.2021.103286](https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103286)

17. M.A.E. Pilotti, O.J. El-Moussa, H.M. Abdelsalam. Measuring the impact of the pandemic on female and male students' learning in a society in transition: a must for sustainable education Sustainability, 14 (2022), p. 3148. [10.3390/su14063148](https://doi.org/10.3390/su14063148)

18. Khalid Berrada, Daniel Burgos Pedagogy, Didactics and Educational Technologies Springer Singapore, 2022, p. 188.

19. Surgova S. Faichuk O., // Youth Involment in Civil Society Development: Current State and Prospective Trends / edited by Magdalena Wierzbik-Strońska. Series of Monographs of Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts. Monograph 31.Katowice School of Technology: Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. P. 164-171.

20. Surgova S. V. Faichuk O. Sukhomlynsky educational system as a forming basis for personality moral qualities (on the occasion of the 100th birthday) // Pedagogy. 2020. № 4. P. 569-578. URL: <https://pedagogy.azbuki.bg/pedagogics/pedagogyarticle/sadarzhanie-na-sp-pedagogika-2020-g/sp-pedagogika-knizhka-4-2020-godina-xcii/>